

BOLETIN OFICIAL ECLESIASTICO

del

OBISPADO DE MALLORCA.

OBISPADO DE MALLORCA.

Circular núm. 23.

A los RR. Curas Párrocos y Ecónomos de la Diócesi.

En cumplimiento de lo prevenido por Real Órden de 26 de Enero último publicada en el *Boletín Oficial* del día 11 del corriente ha de procederse en el mes de Abril próximo á nueva eleccion de Habilitado del Clero de esta provincia en la forma prescrita por la Real Órden de 20 de Octubre de 1855, y circular de 8 de Noviembre siguiente, cuyo tenor literal se insertó en el *Boletín Oficial* de este Obispado correspondiente al miércoles 7 de Marzo de 1877. Al acto de la eleccion que ha de verificarse en esta Capital en el lugar y día que oportunamente se designarán, debe concurrir con los representantes de cada uno de los Obispos, Cabildos y Mayordomos de fábrica de las Catedrales y Seminarios Conciliares de las tres Diócesis enclavadas en esta provincia, un Comisionado de los demas partícipes eclesiásticos de cada Arciprestazgo, á saber, individuos del Clero parroquial y beneficiados que perciban dotacion del Tesoro público, mayordomos de fábrica de las iglesias de su respectivo distrito, Comunidades de religiosas y sus Capellanes y Sacristanes. Estos Comisionados han de ser elegidos por mayoría de votos de los referidos par-

ticipes en el lugar donde resida el respectivo Arcipreste y bajo su presidencia, ejerciendo estas funciones respecto del Arciprestazgo de Palma el Sr. Provisor y Vicario General de este Obispado.

En consecuencia he señalado el dia 12 de Abril próximo para que se haga tanto en esta Ciudad, como en las Villas de Inca y Manacor, el nombramiento del respectivo Comisionado, á quien el Presidente librará la oportuna certificacion para que pueda acreditar su cometido cuando concurra á la eleccion de Habilitado.

Los RR. Curas párrocos cuidarán de notificar con la debida anticipacion el contenido de la presente Circular á los partícipes del presupuesto eclesiástico residentes en el distrito de su parroquia, advirtiéndoles que para el nombramiento de Comisionado pueden delegar á otro sugeto que los represente, si ellos no quieren concurrir personalmente á la reunion.

Palma 18 de Marzo de 1880.—MATEO, *Obispo de Mallorca.*

SECRETARÍA DE CÁMARA EPISCOPAL.

Por disposicion de Su Excia. Ilma. el Obispo mi Sr. se anuncia á sus fieles diocesanos que, en virtud de concesion pontificia, ha dispuesto, si Dios nuestro Señor le concediere salud, dar solemnemente en esta Sta. Iglesia el domingo 28 del corriente, festividad de la Pascua de Resurreccion de Nuestro Señor Jesucristo, despues de concluida la misa mayor que celebrará de pontifical, la Bendicion Apostólica en nombre del Sumo Pontífice con aplicacion de indulgencia plenaria á todos los que verdaderamente contritos y habiendo confesado y comulgado se hallaren presentes y oraren segun la mente é intencion de Su Santidad.

Palma 17 de Marzo de 1880.—Guillermo Puig, *Canónigo Secret.º*

Leo PP. XIII. Motu proprio.

Placere Nobis, omnia Sancti Thomæ Aquinatis Opera de integro publicari, superiore anno significavimus per Litteras Nostras idibus octobribus datas ad Cardinalem Præfectum Sacri Consilii studiis disciplinarum regundis. Eiusque causam propositi hanc esse diximus, ut longe lateque fluat Angelici Doctoris excellens sapientia, qua opprimendis opinionibus perversis nostrorum temporum fere nihil est aptius, conservandæ veritati nihil efficacius. Nunc autem quia commodum videtur esse manum operi admovere, decernenda Nobis nonnulla esse censemus, quæ spem lætam portendunt, futurum ut cœpta Nostra ad exitus pervehantur optatos.

Primum itaque, ne Almæ Urbi Nostræ hæc pereat laus, editionem, quam supra diximus, reservatam esse volumus Officinæ librariæ Sacri Consilii Christiano nomini propagando, claræ iam ob alia magnæ molis et laudati operis edita volumina.

Editioni autem curandæ destinamus ac præcipua auctoritate præesse volumus tres sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinales: scilicet Antonium de Luca Præfectum Sacri Consilii studiis regundis: Ioannem Simeoni Præfectum Sacri Consilii Christiano nomini propagando: Thomam Zigliara ex Familia Dominicana, ad disciplinam S. Thomæ apprime institutum atque eruditum. His autem ius et potestas est statuendi ac decernendi Nostro nominæ quidquid ad rem pertinere intellexerint. Quare prospiciant ut omnia ac singula Angelici Doctoris Opera integra prodeant, additis clarissimorum interpretum Thomæ de Vio Cardinalis Caietani in *Summam Theologicam* et Francisci de Sylvestris Ferrariensis in *Summam contra Gentiles* commentariis. Similiter curent et provideant ne literarum optima forma, ne accurata emendatio, ne intelligens in rerum singularum delectu iudicium desideretur; ac demum constituent quo ordine, quo tempore singula volumina in lucem oporteat proferri.

Quod vero ad expensas attinet, argenteorum italicorum ccc millia Nos ultro damus atque addicimus suppeditandis sumptibus in præsentî necessariis. Reliquo autem tempore necessarios suppeditari volumus ex eiusdem Sacri Consilii Fidei propagandæ ærario: cui tamen quidquid erit vendendis exemplaribus redactum pecuniæ, tandiu in rem cedat, quod par ratio fuerit acceptorum et expensorum. Si quidquam eidem accrevisse contingat, accrescentem pecuniam omnem insumi iubemus in lucubrationes eorum Scriptorum edendas, qui S. Thomæ Aquinatis illustrandis operibus maxime excellent. Cui vero inter illos scriptores decerni primas oporteat, viderint ipsi Cardinales quos nominavimus: hoc tantum monemus, eos

scriptores esse ceteris anteponeudos, quorum doctrina maiorem fructuum ubertatem sit allatura, et temporum necessitatibus accomodatior esse videatur.

Datum Romæ apud S. Petrum die 18 Ianuarii 1880, Pontificatus Nostri Anno Secundo.—LEO PP. XIII.

Sanctissimi domini nostri Leonis divina providentia Papæ XIII Epistola encyclica ad patriarchas primates archiepiscopos et episcopos universos catholici orbis gratiam et communionem cum apostolica sede habentes.

Venerabilibus fratribus patriarchis primatibus archiepiscopis et episcopis universis catholici orbis gratiam et communionem cum apostolica sede habentibus.

LEO PP. XIII.

«Venerabiles fratres salutem et apostolicam benedictionem.

«Arcanum divinæ sapientiæ consilium, quod Salvator hominum Iesus Christus in terris erat perfecturus, eo spectavit, ut mundum, quasi vetustate senescentem, Ipse per se et in se divinitus instauraret. Quod splendida et grandi sententia complexus est Paulus Apostolus, cum ad Ephesios ita scriberet: *Sacramentum voluntatis suæ... instaurare omnia in Christo, quæ in cælis et quæ in terra sunt* (1).—Revera cum Christus Dominus mandatum facere instituit quod dederat illi Pater, continuo novam quamdam formam ac speciem rebus omnibus imperliit, vetustate depulsa. Quæ enim vulnera piaculum primi parentis humanæ naturæ imposuerat, Ipse sanavit: homines universos, natura filios iræ, in gratiam cum Deo restituit; diuturnis fatigatos erroribus ad veritatis lumen traduxit; omni impuritate confectos ad omnem virtutem innovavit; redonatisque hæreditati beatitudinis sempiternæ spem certam fecit, ipsum eorum corpus, mortale et caducum, immortalitatis et gloriæ cælestis particeps aliquando futurum. Quo vero tam singularia beneficia, quamdiu essent homines, tamdiu in terris permanerent, Ecclesiam constituit vicariam muneris sui; eamque iussit, in futurum prospiciens, si quid esset in hominum societate perturbatum, ordinare; si quid collapsum, restituere.

«Quamquam vero divina hæc instauratio, quam diximus, præcipue et directo homines attigit in ordine gratiæ superna-

turali constitutos, tamen pretiosi ac salutare eiusdem fructus in ordinem quoque naturalem largiter permanarunt, quomobrem non mediocrem perfectionem in omnes partes acceperunt cum singuli homines, tum humani generis societas universa. Etenim, christiano rerum ordine semel condito, hominibus singulis feliciter contigit, ut ediscerent atque adsuescerent in paternae Dei providentia conquiescere, et spem alere, quæ non confundit, cœlestium auxiliorum: quibus ex rebus fortitudo, moderatio, constantia, æquabilitas pacati animi, plures denique præclaræ virtutes et egregia facta consequuntur.—Societati vero domesticæ et civili mirum est quantum dignitatis, quantum firmitudinis et honestatis accesserit. Æquior et sanctorum effecta principum auctoritas; propensior et facilius populorum obtemperatio; arctior civium coniunctio; tutiora iura dominii. Omnino rebus omnibus, quæ in civitate habentur utiles, religio christiana consuluit et providit; ita quidem, ut, auctore S. Augustino, plus ipsa afferre momenti ad bene beateque vivendum non potuisse videatur, si esset parandis vel augendis mortalis vitæ commodis et utilitatibus unice nata.

«Verum de hoc genere toto non est Nobis propositum modo singula enumerare; volumus autem de convictu domestico eloqui, cuius est in *matrimonio* principium et fundamentum.

«Constat inter omnes, Venerabiles Fratres, quæ vera sit matrimonii origo.—Quamvis enim fidei christianæ vituperatores perpetuam hac de re doctrinam Ecclesiæ fugiant agnoscere, et memoriam omnium gentium, omnium sæculorum delere iamdiu contendant, vim tamen lucemque veritatis nec extinguere nec debilitare potuerunt. Nota omnibus et nemini dubia commemoramus: posteaquam sexto creationis die formavit Deus hominem de limo terræ, et inspiravit in faciem eius spiraculum vitæ, sociam illi voluit adiungere, quam de latere viri ipsius dormientis mirabiliter eduxit. Qua in re hoc voluit providentissimus Deus, ut illud par coniugum esset cunctorum hominum naturale principium, ex quo scilicet propagari humanum genus, et, nunquam intermissis procreationibus, conservari in omne tempus oporteret. Atque illa viri et mulieris coniunctio, quo sapientissimis Dei consiliis responderet aptius, vel ex eo tempore duas potissimum, easque in primis nobiles, quasi alte impressas et insculptas præ se tulit proprietates, nimirum unitatem et perpetuitatem.—Idque declaratum aperteque confirmatum ex Evangelio perspicimus divina Iesu Christi auctoritate; qui Iudæis et Apostolis testatus est, matrimonium ex ipsa institutione sui dumtaxat inter duos esse debere, scilicet virum inter et mulierem; ex duobus unam veluti carnem fieri; et nuptiale

vinculum sic esse Dei voluntate intime vehementerque nexum, ut à quopiam inter homines dissolvi, aut distrahi nequeat. *Adhærebit (homo) uxori suæ, et erunt duo in carne una. Itaque iam non sunt duo, sed una caro. Quod ergo Deus coniunxit, homo non separet* (2).

«Verum hæc coniugii forma, tam excellens atque præstans, sensim corrumpi et interire apud ethnicos populos cæpit; et penes ipsum Hebræorum genus quasi obnubilari atque obscurari visa.—Nam apud hos de uxoribus susceperat consuetudo communis, ut singulis viris habere plus una liceret; post autem, cum *ad duritiam cordis* (3) eorum indulgenter permisisset Moyses repudiorum potestatem, ad divortium factus est aditus.—In societate vero ethnicorum vix credibile videatur, quantam corruptelam et demutationem nuptiæ contraxerint, quippe quæ obiectæ fluctibus essent errorum uniuscuiusque populi et cupiditatum turpissimarum. Cunctæ plus minus gentes dediscere notionem germanamque originem matrimonii visæ sunt; eamque ob causam de coniugiis passim ferebantur leges, quæ esse e republica viderentur, non quas natura postularet. Solemnes ritus, arbitrio legumlatorum inventi, efficiebant ut honestam uxoris, aut turpe concubinæ nomen mulieres nanciscerentur; quin eo ventum erat, ut auctoritate principum reipublicæ caveretur, quibus esset permissum inire nuptias, et quibus non esset, multum legibus contra æquitatem conludentibus, multum pro iniuria. Præterea polygamia, polyandria, divortium causæ fuerunt, quamobrem nuptiale vinculum magnopere relaxaretur. Summa quoque in mutuis coniugum iuribus et officiis perturbatio exilit, cum vir dominium uxoris acquireret, eamque suas sibi res habere, nulla sæpe iusta causa, iuberet; sibi vero ad effrenatam et indomitam libidinem præcipiti impune liceret *excurrere per lupanaria et ancillas, quasi culpam dignitas faciat, non voluntas* (4). Exsuperante viri licentia, nihil erat uxore miserius, in tantam humilitatem deiecta, ut instrumentum pene haberetur ad explendam libidinem, vel gignendam sobolem comparatum. Nec pudor fuit collocandas in matrimonium emi vendi, in rerum corporearum similitudinem (5), data interdum parenti maritoque facultate extremum supplicium de uxore sumendi. Talibus familiam ortam conubiis necesse erat aut in bonis reipublicæ esse, aut in mancipio patrifamilias (6), cui leges hoc quoque posse dederat, non modo liberorum conficere et dirimere arbitrato suo nuptias, verum etiam in eosdem exercere vitæ necisque immanem potestatem.

«Sed tot vitiis tantisque ignominiiis, quibus erant inquinata coniugia, sublevatio tandem et medicina divinitus quæsita est;

quandoquidem restitutor dignitatis humanæ legumque mosai-
carum perfectior Iesus Christus non exiguam, neque postre-
mam de matrimonio curam adhibuit. Etenim nuptias in Cana
Galilææ Ipse præsentia sua nobilitavit, primoque ex prodigiis
a se editis fecit memorabiles (7); quibus causis vel ex eo die in
hominum coniugia novæ cuiusdam sanctitudinis initia videntur
esse profecta. Deinde matrimonium revocavit ad primævæ ori-
ginis nobilitatem, cum Hebræorum mores improbando, quod et
multitudine uxorum et repudii facultate abuterentur; tum ma-
xime præcipiendo, ne quis dissolvere auderet quod perpetuo
coniunctionis vinculo Deus ipse constrinxisset. Quapropter cum
difficultates diluisset ab institutis mosaicis in medium allatas,
supremi legislatoris suscepta persona, hæc de coniugibus san-
xit: *Dico autem vobis, quia quicumque dimiserit, uxorem suam,
nisi ob fornicationem, et aliam duxerit, mæchatur; et qui di-
missam duxerit, mæchatur* (8).

« Verum quæ auctoritate Dei de coniugiis decreta et cons-
tituta sunt ea nunciis divinarum legum Apostoli plenius et
enucleatius memoriæ litterisque prodiderunt. Iamvero Apos-
toli magistris accepta referenda sunt, quæ *sancti Patres nostri,
Concilia et universalis Ecclesiæ traditio semper docuerunt* (9),
nimirum Christum Dominum ad Sacramenti dignitatem evexisse
matrimonium; simulque effecisse ut coniuges, cælesti gratia
quam merita eius pepererunt septi ac muniti, sanctitatem in
ipso coniugio adipiscerentur: atque in eo, ad exemplar mys-
tici connubii sui cum Ecclesia mirè conformato, et amorem
qui est naturæ consentaneus perfecisse (10), et viri ac mulieris
individuum suapte natura societatem divinæ caritatis vinculo
validius coniunxisse. *Viri, Paulus inquit ad Ephesios, diligite
uxores vestras, sicut et Christus dilexit Ecclesiam et seipsum
tradidit pro ea, ut illam sanctificaret... Viri debent diligere
uxores suas ut corporea sua... nemo enim unquam carnem suam
odio habuit; sed nutrit et fovet eam, sicut et Christus Ecclesiam;
quia membra sumus corporis eius, de carne eius et de ossibus eius.
Propter hoc relinquet homo patrem et matrem suam et adhære-
bit uxori suæ et erunt duo in carne una. Sacramentum hoc mag-
num est: ego autem dico in Christo et in Ecclesia* (11).— Simi-
liter Apostolis auctoribus didicimus unitatem, perpetuamque
firmitatem, quæ ab ipsa requirebatur nuptiarum origine, sanc-
tam esse et nullo tempore violabilem Christum iussisse. *Iis qui
matrimonio iuncti sunt, idem Paulus ait, præcipio non ego, sed
Dominus, uxorem a viro non discedere; quod si discesserit, ma-
nere in nuptam, aut viro suo reconciliari* (12). Et rursus: *Mulier
alligata est legi, quanto tempore vir eius vivit: quod si dor-
mierit vir eius, liberata est* (13).— Hisce igitur causis matrimo-

nium extilit *sacramentum magnum* (14), *honorabile in omnibus* (15), *pium, castum, rerum altissimarum imagine et significatione verendum.*

«Neque iis duntaxat quæ commemorata sunt, christiana eius perfectio absolutioque continetur. Nam primo quidem nuptiali societate excelsius quiddam et nobilius propositum est, quam antea fuisset; ea enim spectare iussa est non modo ad propagandum genus humanum, sed ad ingenerandam Ecclesiæ sobolem, *cives Sanctorum et domesticos Dei* (16); *ut ni mirum populus ad veri Dei et Salvatoris nostri Christi cultum et religionem procrearetur atque educaretur* (17).—Secundo loco sua utrique coniugium sunt officia definita, sua iura integre descripta. Eos scilicet ipsos necesse est sic esse animo semper affectos, ut amorem maximum, constantem fidem, sollers assiduamque præsidium alteri alterum debere intelligant.—Vir est familiæ princeps, et caput mulieris; quæ tamen, quia caro est de carne illius et os de ossibus eius, subiiciatur pareatque viro, in morem non ancillæ, sed sociæ; ut scilicet obedientiæ præstitæ nec honestas, nec dignitas absit. In eo autem qui præest, et in hac quæ paret, cum imaginem uterque referant alter Christi, altera Ecclesiæ, divina caritas est perpetua moderatrix officii. Nam *vir caput est mulieris, sicut Christus caput est Ecclesiæ... Sed sicut Ecclesia subiecta est Christo, ita et mulieres viris suis in omnibus* (18).—Ad liberos quod pertinet, subesse et obtemperare parentibus, hisque honorem adhibere propter conscientiam debent; et vicissim in liberis tuendis atque ad virtutem potissimum informandis omnes parentum curas cogitationesque evigilare necesse est: *Patres... educate illos (filios) in disciplina et correptione Domini* (19). Ex quo intelligitur, nec pauca esse coniugum officia, neque levia; ea tamen coniugibus bonis, ob virtutem quæ Sacramento percipitur, non modo tolerabilia fiunt, verum etiam iucunda.

«Christus igitur, cum ad talem ac tantam excellentiam matrimonia renovavisset, totam ipsorum disciplinam Ecclesiæ credidit et commendavit. Quæ potestatem in coniugia christianorum omni cum tempore, tum loco exercuit, atque ita exercuit, ut illam propriam eius esse appareret, nec hominum concessu quæsitam, sed auctoris sui voluntate divinitus adeptam.—Quot vero et quam vigiles curas in retinenda saucitate nuptiarum collocarit, ut sua his incolumitas maneret, plus est cognitum quam ut demonstrari debeat.—Et sane improbatos novimus Concilii Hierosolymitani sententia amores solutos et liberos (20); civem Corinthium incesti damnatum beati Pauli auctoritate (21); propulsatos ac reiectos eodem semper tenore fortitudinis conatus plurimorum, matrimonium christianum

hostiliter petentium videlicet Gnosticorum, Manichæorum, Montanistarum sub ipsa rei christianæ primordia; nostra autem memoria Mormonum, Sansimoniarum, Phalansterianorum, Communistarum. Simili modo ius matrimonii æquabile inter omnes atque unum omnibus est constitutum, vetere inter servos et ingenuos sublato discrimine (22); exæquata viri et uxoris iura; etenim, ut aiebat Hieronymus (23) *apud nos quod non licet feminis, æque non licet viris, et eadem servitus pari conditione censetur*: atque illa eadem iura ob remunerationem benevolentiae et vicissitudinem officiorum stabiliter firmata; adserta et vindicata mulierum dignitas; vetitum viro pœnam capitis de adultera sumere (24) iuratamque fidem libidinosè atque impudicè violare.—Atque illud etiam magnum est quod de potestate patrumfamilias Ecclesia, quantum oportuit, limitaverit, ne filiis et filiabus coniugii cupidis quidquam de iusta libertate minueretur (25); quod nuptias inter cognatos et affines certis gradibus nullas esse posse decreverit (26), ut nimirum supernaturalis coniugum amor latiore se campo diffunderet; quod errorem et vim et fraudem, quantum potuit, a nuptiis prohibenda curaverit (27), quod sanctam pudicitiam thalami, quod securitatem personarum (28), quod coniugiorum decus (29), quod religionis incolunitatem (30) sarta tecta esse voluerit. Denique tanta vi, tanta providentia legum divinum istud institutum communiit, ut nemo sit rerum æquus existimator, quin intelligat, hoc etiam ex capite quod ad coniugia refertur, optimam esse humani generis custodem ac vindicem Ecclesiam; cuius sapientia et fugam temporum, et iniurias hominum, et rerum publicarum vicissitudines innumerabiles victrix evasit.

«Sed, adnitente humani generis hoste, non desunt qui, sicut cetera redemptionis beneficia ingratiè repudiant, sic restitutionem perfectionemque matrimonii aut spernunt, aut omnino non agnoscunt.—Flagitium nonnullorum veterum est, inimicos fuisse nuptiis in aliqua ipsarum parte; sed multo ætate nostra peccant perniciosius qui earum naturam, perfectam expletamque omnibus suis numeris et partibus, malunt funditus pervertere. Atque huius rei causa in eo præcipuè sita est, quod imbuti falsæ philosophiæ opinionibus corruptaque consuetudine animi plurimorum, nihil tam moleste ferunt, quam subesse et parere; acerrimeque laborant, ut non modo singuli homines, sed etiam familiæ atque omnis humana societas imperium Dei superbe contemnant.—Cum vero et familiæ et totius humanæ societatis in matrimonio fons et origo consistat, illud ipsum iurisdictioni Ecclesiæ subesse nullo modo patiuntur; imo deiicere ab omni sanctitate contendunt, et in illarum rerum exiguum sane gyrum compellere, quæ auctoribus hominibus institutæ

sunt, et iure civili populorum reguntur atque administrantur. Unde sequi necesse erat, ut principibus reipublicæ ius in conubia omne tribuerent, nullum Ecclesiæ esse decernerent; quæ si quando potestatem eius generis exercuit, id ipsum esse aut indulgentia principum, aut iniuria factum. Sed iam tempus esse inquit, ut qui rempublicam gerunt iidem sua iura fortiter vindicent, atque omnem coniugiorum rationem arbitrio suo moderari aggrediantur.—Hinc illa nata, quæ *matrimonia civilia* vulgo appellantur; hinc scitæ leges de causis, quæ coniugii impedimento sint; hinc iudiciales sententiæ de contractibus conjugalibus, iure ne initi fuerint, an vitio. Postremò omnem facultatem in hoc genere iuris constituendi et dicendi videmus Ecclesiæ catholicæ præreptam tanto studio, ut nulla iam ratio habeatur nec divinæ potestatis eius, nec providarum legum, quibus tamdiu vixere gentes, ad quas urbanitatis lumen cum christiana sapientia pervenisset.

«Attamen *Naturalistæ* iique omnes, qui reipublicæ numen se maxime colere profitentes, malis hisce doctrinis totas civitates miscere nituntur, non possunt reprehensionem falsitatis effugere. Etenim cum matrimonium habeat Deum auctorem, fueritque vel a principio quædam Incarnationis Verbi Dei adumbratio, idcirco inest in eo sacrum et religiosum quiddam, non adventitium, sed ingenitum, non ab hominibus acceptum, sed natura insitum. Quocirca Innocentius III (31) et Honorius III (32), decessores Nostri, non iniuria nec temere affirmare potuerunt, *apud fideles et infideles existere Sacramentum coniugii*. Testantur et monumenta antiquitatis, et mores atque instituta populorum, qui ad humanitatem magis accesserant et exquisitiore iuris et æquitatis cognitione præstiterant: quorum omnium mentibus informatum anticipatumque fuisse constat ut cum de matrimonio cogitarent, forma occurreret rei cum religione et sanctitate coniuncta. Hanc ob causam nuptiæ apud illos non sine cæremoniis religionum, auctoritate pontificum, ministerio sacerdotum fieri sæpe consueverunt.—Ita magnam in animis cælesti doctrina carentibus vim habuit natura rerum, memoria originum, conscientia generis humani!—Igitur cum matrimonium sit sua vi, sua natura, sua sponte sacrum, consentaneum est, ut regatur ac temperetur non principum imperio, sed divina auctoritate Ecclesiæ, quæ rerum sacrarum sola habet magisterium.—Deinde consideranda sacramenti dignitas est, cuius accessione matrimonia christianorum evasere longe nobilissima. De sacramentis autem statuere et præcipere, ita, ex voluntate Christi, sola potest et debet Ecclesia, ut absonum sit plane potestatis eius vel minimam partem ad gubernatores rei civilis velle esse translata.—Postremo magnum

pondus est, magna vis historiæ, qua luculenter docemur, potestatem legiferam et iudiciale, de qua loquimur, libere constanterque ab Ecclesia usurpari consuevisse iis etiam temporibus, quando principes reipublicæ consentientes fuisse aut coniventes in ea re, inepte et stulte fingeretur. Illud enim quam incredibile, quam absurdum, Christum Dominum damnasse polygamie repudiique inveteratam consuetudinem delegata sibi a procuratore provinciæ vel a principe Iudæorum potestate; similiter Paulum Apostolum divortia incestasque nuptias edixisse non licere, cedentibus aut tacite mandantibus Tiberio, Caligola, Nerone! Neque illud unquam homini sanæ mentis potest persuaderi, de sanctitate et firmitudine coniugii (33), de nuptiis servos inter et ingenuas (34), tot esse ab Ecclesia conditas leges, impetrata facultate ab Imperatoribus romanis, inimicissimis nomini christiano, quibus nihil tam fuit propositum, quam vi et cæde religionem Christi opprimere adolescentem: præsertim cum ius illud ab Ecclesia profectum a civili iure interdum adeo dissideret, ut Ignatius Martyr (35), Iustinus (36), Athenagoras (37) et Tertullianus (38), tamquam iniustas vel adulterinas publice traducerent nonnullorum nuptias, quibus tamen imperatoriæ leges favebant.—Postea vero quam ad christianos Imperatores potentatus omnis reciderat, Pontifices maximi et Episcopi in Concilia congregati, eadem semper cum libertate conscientiaque iuris sui, de matrimoniis iubere vetare perseverarunt quod utile esse, quod expedire temporibus censuissent, utcumque discrepans ab institutis civilibus videretur. Nemo ignorat quam multa de impedimentis ligaminis, voti, disparitatis cultus, consanguinitatis, criminis, publicæ honestatis in Conciliis Illiberitano (39), Arelatensi (40), Chalcedonensi (41), Milevitano II (42) aliisque, fuerint ab Ecclesiæ præsulibus constituta, quæ a decretis iure imperatoriõ sancitis longe sæpe distarent.—Quin tantum abfuit, ut viri principes sibi adsciscerent in matrimonia christiana potestatem, ut potius eam, quanta est, penes Ecclesiam esse agnoscerent et declararent. Revera Honorius, Theodosius iunior, Iustinianus (43) fateri non dubitarunt, in iis rebus quæ nuptias attingant, non amplius quam custodibus et defensoribus sacrorum canonum sibi esse licere. Et de connubiorum impedimentis si quid per edicta sanxerunt, causam docuerunt non inviti, nimirum id sibi sumpsisse ex Ecclesiæ permissu atque auctoritate (44); cuius ipsius iudicium exquirere et reverenter accipere consueverunt in controversiis de honestate natalium (45), de divortiis (46), denique de rebus omnibus cum coniugali vinculo necessitudinem quoquo modo habentibus (47).—Igitur iure optimo in Concilio Tridentino definitum est in Ecclesiæ potestate esse *impedimenta matrimo-*

monium dirimentia constituere (48), et causas matrimoniales ad iudices ecclesiasticos spectare (49).

«Nec quemquam moveat illa tantopere a Regalisticis prædicata distinctio, vi cuius contractum nuptialem a sacramento disiungunt, eo sane consilio, ut, Ecclesiæ reservatis sacramenti rationibus, contractum tradant in potestatem arbitriumque principum civitatis.—Etenim non potest huiusmodi distinctio, seu verius distractio, probari; cum exploratum sit in matrimonio christiano contractum a sacramento non esse dissociabilem; atque ideo non posse contractum verum et legitimum consistere, quin sit eo ipso sacramentum. Nam Christus Dominus dignitate sacramenti auxit matrimonium; matrimonium autem est ipse contractus, si modo sit factus iure.—Huc accedit, quod ob hanc causam matrimonium est sacramentum, quia est sacrum signum et efficiens gratiam, et imaginem referens mysticarum nuptiarum Christi cum Ecclesia. Istarum autem forma ac figura illo ipso exprimitur summæ coniunctionis vinculo, quo vir et mulier inter se colligantur, quodque aliud nihil est, nisi ipsam matrimonium. Itaque apparet, omne inter christianos iustum coniugium in se et per se esse sacramentum: nihilque magis abhorrere a veritate, quam esse sacramentum decus quoddam adiunctum, aut proprietatem allapsam extrinsecas, quæ a contractu disiungi ac disparari hominum arbitratu queat.—Quapropter nec ratione efficitur, nec teste temporum historia comprobatur potestatem in matrimonia christianorum ad principes reipublicæ esse iure traductam. Quod si hac in re alienum violatum ius est, nemo profecto dixerit esse ab Ecclesia violatum.

«Utinam vero Naturalistarum oracula, ut plena falsitatis et iniustitiæ, ita non etiam essent secunda detrimentorum et calamitatum. Sed facile est pervidere quantam profanata coniugia perniciem attulerint; quantam allatura sint universæ hominum communitati.—Principio quidem lex est provissa divinitus, ut quæ Deo et natura auctoribus instituta sunt, ea tanto plus utilia ac salutaria experiamur, quanto magis statu nativo manent integra atque incommutabilia; quandoquidem procreatorum omnium Deus probe novit quid singularum institutioni et conservationi expediret, cunctasque voluntate et mente sua sic ordinavit, ut suam unaquæque exitum convenienter habitura sit. At si rerum ordinem providentissime constitutum immutare et perturbare hominum temeritas aut improbitas velit, tum vero etiam sapientissime atque utilissime instituta aut obesse incipiunt, aut prodesse desinunt, vel quod vim iuvandi mutatione amiserint, vel quod tales Deus ipse pœnas malit de mortalium superbia atque audacia sumeré. Iamvero qui sacrum esse matrimonium negant, atque omni despoliatum sanctitate

in rerum profanarum coniiciunt genus, ii pervertunt fundamenta naturæ, et divinæ providentiæ tum consiliis repugnant, tum instituta, quantum potest, demoliuntur. Quapropter mirum esse non debet, ex huiusmodi conatibus insanis atque impiis eam generari malorum segetem, qua nihil est saluti animorum, incolumitatiq; reipublicæ perniciosius.

«Si consideretur quorsum matrimoniorum pertineat divina institutio, id erit evidentissimum, includere in illis voluisse Deum utilitatis et salutis publicæ uberrimos fontes. Et sane, præter quam quod propagationi generis humani prospiciunt, illuc quoque pertinent, ut meliorem vitam coniugum beatioremque efficiant; idque pluribus causis, nempe mutuo ad necessitates sublevandas adiumento, amore constanti et fideli, communionem omnium bonorum, gratia cœlesti, quæ a sacramento proficiscitur. Eadem vero plurimum possunt ad familiarum salutem; nam matrimonia quamdiu sint congruentia naturæ, Deique consiliis apte conveniant, firmare profecto valebunt animorum concordiam inter parentes, tueri bonam institutionem liberorum, temperare patriam potestatem proposito divinæ potestatis exemplo, filios parentibus, famulos heris facere obedientes. Ab eiusmodi autem coniugiis expectare civitates iure possunt genus et sobolem civium qui probe animati sint, Deique reverentia atque amore assueti, sui officii esse ducant iuste et legitimo imperantibus obtemperare, cunctos diligere, lædere neminem.

«Hos fructus tantos ac tam præclaros tamdiu matrimonium revera genuit, quamdiu munera sanctitatis, unitatis, perpetuitatisque retinuit, a quibus vim omnem accipit frugiferam et salutarem; neque est dubitandum similes paresque ingeneratum fuisse, si semper et ubique in potestatem fidemque fuisset Ecclesiæ, quæ illorum munerum est fidissima conservatrix et vindex.—Sed quia modo passim libuit humanum ius in locum naturalis et divini supponere, deleri non solum cœpit matrimonii species ac notio præstantissima, quam in animis hominum impresserat et quasi consignaverat natura; sed in ipsis etiam Christianorum coniugiis, hominum vitio, multum vis illa debilitata est magnorum bonorum procreatrix. Quid est enim boni quod nuptiales afferre possint societates, unde abscedere christiana religio iubetur, quæ parens est omnium bonorum, maximasque alit virtutes, excitans et impellens ad decus omne generosi animi atque excelsi? Illa igitur semota ac reiecta, redigi nuptias oportet in servitutem vitiosæ hominum naturæ et pessimarum dominarum cupiditatum, honestatis naturalis parum valido defensas patrocinio. Hoc fonte multiplex derivata pernicies, non modo in privatas familias, sed etiam in

civitates influxit. Etenim salutari depulso Dei metu, sublataque curarum levatione, quæ nusquam alibi est quam in religione christiana maior, persæpe fit, quod est factu proclive, ut vix ferenda matrimonii munera et officia videantur; et liberari nimis multi vinculum velint, quod iure humano et sponte nexum putant, si dissimilitudo ingeniorum, aut discordia, aut fides ab alterutro violata, aut utriusque consensus, alicvæ causæ liberari suadeant oportere. Et si forte satis fieri procacitati voluntatum lege prohibeatur, tum iniquas clamant esse leges, inhumanas, cum iure civium liberorum pugnantes; quapropter omnino, videndum ut illis antiquatis abrogatisque, licere divortia humaniore lege decernatur.

«Nostrorum autem temporum legumlatores, cum eorundem iuris principiorum tenaces se ac studiosos profiteantur, ab illa hominum improbitate, quam diximus, se tueri non possunt, etiamsi maxime velint: quare cedendum temporibus ac divortiorum concedenda facultas.—Quod historia idem ipsa declarat. Ut enim alia prætereamus, exeunte sæculo superiore, in illa non tam perturbatione quam deflagratione Galliarum, cum societas omnis, amoto Deo profanaretur, tum demum placuit ratas legibus esse coniugum discessiones. Easdem autem leges renovari hoc tempore multi cupiunt, propterea quod Deum et Ecclesiam pelli e medio ac submoveri volunt a societate coniunctionis humanæ; stulte putantes extremum grassanti morum corruptelæ remedium ab eiusmodi legibus esse quærendum.

«At vero quanti materiam mali in se divortia contineant, vix attinet dicere. Eorum enim causa fiunt maritalia fœdera mutabilia; extenuatur mutua benevolentia; infidelitati perniciosissima incitamenta suppeditantur; tuitioni atque institutioni liberorum nocetur; dissuendis societatibus domesticis præbetur occasio; discordiarum inter familias semina sparguntur; minuitur ac deprimitur dignitas mulierum, quæ in periculum veniunt ne, cum libidini virorum inservierint, pro derelictis habeantur.—Et quoniam ad perdendas familias, fragendasque, regnorum opes nihil tam valet, quam corruptela morum, facile perspicitur, prosperitati familiarum ac civitatum maxime inimica esse divortia, quæ a depravatis populorum moribus nascuntur, ac, teste rerum usu, ad vitiosiores vitæ privatæ et publicæ consuetudines aditum ianuamque patefaciunt.—Multoque esse graviora hæc mala constabit, si consideretur, frenos nullos futuros tantos, qui concessam semel divortiorum facultatem valeant intra certos, aut ante provisos, limites coercere. Magna prorsus est vis exemplorum, maior cupiditatum: hisce incitamentis fieri debet, ut divortiorum libido latius quotidie serpens plurimorum animos invadat, quasi morbus contagione

vulgatus, aut agmen aquarum, superatis aggeribus, exundans.

«Hæc certe sunt omnia per se clara; sed renovanda rerum gestarum memoria fiunt clariora.—Simul ac iter divortiiis tutum lege præstari cœpit, dissidia, simultates, secessiones plurimum crevere; et tanta est vivendi turpitudine consecuta, ut eos ipsos, qui fuerant talium discessionum defensores, facti pœnituerit; qui nisi contraria lege remedium mature quæsisissent, timendum erat, ne præceps in suam ipsa perniciem respublica dilaberetur.—Romani veteres prima divortiorum exempla dicuntur inhorraisse; sed non longa mora sensus honestatis in animis obstupescere, moderator cupiditalis pudor interire, fidesque nuptialis tanta cum licentia violari cœpit, ut magnam veri similitudinem habere videatur quod a nonnullis scriptum legimus, mulieres non mutatione consulum, sed maritorum enumerare annos consuevisse.—Pari modo apud Protestantes principio quidem leges sanxerant, ut divortia fieri liceret certis de causis, iisque non sane multis: istas tamen propter rerum similitudinem affinitatem, compertum est in tantam multitudinem excrevisse apud Germanos, Americanos, aliosque, ut qui non stulte sapuissent, magnopere deflendam putarint infinitam morum depravationem, atque intolerandam legum temeritatem.—Neque aliter se res habuit in civitatibus catholici nominis: in quibus si quando datus est coniugiorum discidiis locus, incommodorum, quæ consecuta sunt, multitudo opinionem legislatorum longe vicit. Nam scelus plurimorum fuit, ad omnem malitiam fraudemque versare mentem, ac per sævitiam adhibitam, per iniurias, per adulteria fingere causas ad illud impune dissolvendum, cuius pertæsum esset, coniunctio nis maritalis vinculum: idque cum tanto publicæ honestatis detrimento, ut operam emendandis legibus quamprimum dari omnes iudicaverint oportere.—Et quisquam dubitabit, quin exitus æque miseros et calamitosos habituræ sint leges divortium fautrices, sicubi forte in usum ætate nostra revocentur? Non est profecto in hominum commentis vel decretis facultas tanta, ut inmutare rerum naturalem indolem conformationemque possint: quapropter parum sapienter publicam felicitatem interpretantur, qui germanam matrimonii rationem impune perverti posse putant; et, qualibet sanctitate cum religionis tum Sacramenti posthabita, diffingere ac deformare coniugia turpius velle videntur, quam ipsa ethnicorum instituta consuevisent. Ideoque nisi consilia mutantur, perpetuo sibi metuere familiæ et societas humana debebunt, ne miserrime coniciantur in illud rerum omnium certamen atque discrimen, quod est Socialistarum ac Communistarum flagitiosis gregibus iamdiu propositum.—Unde liquet quam absonum et absurdum

sit publicam salutem a divortiis expectare, quæ potius in certam societatis perniciem sunt evasura.

«Igitur confitendum est, de communi omnium populorum bono meruisse optime Ecclesiam catholicam sanctitati et perpetuitati coniugiorum tuendæ semper intentam; nec exiguam ipsi gratiam deberi, quod legibus civicis centum iam annos in hoc genere multa peccantibus palam reclamaverit (50), quod hæresim deterrimam Protestantium de divortiis et repudiis anathemate perculerit (51); quod usitatum græcis diremptionem matrimoniorum multis modis damnaverit (52); quod irritas esse nuptias decreverit ea conditione initas, ut aliquando dissolvantur (53); quod demum vel a prima ætate leges imperatorias repudiavit, quæ divortiis et repudiis perniciose favissent (54). — Pontifices vero maximi quoties restiterunt principibus potentissimis, divortia a se facta ut rata Ecclesiæ essent minaciter petentibus, toties existimandi sunt non modo pro incolumitate religionis, sed etiam pro humanitatis gentium propugnasse. Quam ad rem omnis admirabitur posteritas invicti animi documenta a Nicolao I, edita adversus Lotharium; ab Urbano II et Paschali II, adversus Philippum I, regem Galliarum; a Cælestino III et Innocentio III, adversus Philippum II, principem Galliarum; a Clemente VII et Paulo III, adversus Henricum VIII; denique a Pio VII sanctissimo fortissimoque Pontifice, adversus Napoleonem I, secundis rebus et magnitudine imperii exultantem.

«Quæ cum ita sint, omnes gubernatores administratoresque rerum publicarum, si rationem sequi, si sapientiam, si ipsam populorum utilitatem voluissent, malle debuerant sacras de matrimonio leges intactas manere, oblatumque Ecclesiæ adiumentum in tutelam morum prosperitatemque familiarum adhibere, quam ipsam vocare Ecclesiam in suspicionem inimicitiae, et in falsam atque iniquam violati iuris civilis insimulationem.

«Eoque magis, quod Ecclesia catholica, ut in re nulla potest ab religione officii et defensione iuris sui declinare, ita maxime solet esse ad benignitatem indulgentiamque proclivis in rebus omnibus, quæ cum incolumitate iurium et sanctitate officiorum suorum possunt una consistere. Quam ob rem nihil unquam de matrimoniis statuit, quin respectum habuerit ad statum communitatis, ad conditiones populorum; nec semel suarum ipsa legum præscripta, quoad potuit, mitigavit, quando ut mitigaret causæ iustæ et graves impulerunt. — Item non ipsa ignorat neque diffitetur, sacramentum matrimonii, cum ad conservationem quoque et incrementum societatis humanæ dirigatur, cognationem et necessitudinem habere cum rebus ipsis humanis, quæ matrimonium quidem consequuntur, sed in

genere civili versantur: de quibus rebus iure decernunt et cognoscunt qui reipublicæ præsent.

«Nemo autem dubitat, quin Ecclesiæ conditor Iesus Christus potestatem sacram voluerit esse a civili distinctam, et ad suas utramque res agendas liberam atque expeditam; hoc tamen adiuncto, quod utrique expedit, et quod interest omnium hominum, ut conjunctio inter eas et concordia intercederet, in iisque rebus quæ sint, diversa licet ratione, communis iuris et iudicii, altera, cui sunt humana tradita, opportune et congruenter ab altera penderet, cui sunt cælestia concredita. Huiusmodi autem compositione, ac fere harmonia, non solum utriusque potestatis optima ratio continetur, sed etiam opportunissimus atque efficacissimus modus iuvandi hominum genus in eo quod pertinet ad actionem vitæ et ad spem salutis sempiternæ. Etenim sicut hominum intelligentia, quemadmodum in superioribus Encyclicis Litteris ostendimus, si cum fide christiana conveniat, multum nobilitatur multoque evadit ad vitandos ac repellendos errores munitior, vicissimque fides non parum præsidii ab intelligentia mutuatur; sic pariter, si cum sacra Ecclesiæ potestate civilis auctoritas amice congruat, magna utrique necesse est fiat utilitatis accessio. Alterius enim amplificatur dignitas, et religione præeunte, numquam erit non iustum imperium; alteri vero adiumenta tutelæ et defensionis in publicum fidelium bonum suppeditantur.

«Nos igitur, harum rerum consideratione permoti, cum studiose alias, tum vehementer in præsentem viros principes in concordiam atque amicitiam iungendam iterum hortamur; iisdemque paterna cum benevolentia veluti dexteram primi porrigimus, oblato supremæ potestatis Nostræ auxilio, quod tanto magis est hoc tempore necessarium, quanto ius imperandi plus est in opinione hominum, quasi accepto vulnere, debilitatum. Incensis iam procaci libertate animis, et omni imperii, vel maxime legitimi, iugum nefario ausu detrectantibus, salus publica postulat, ut vires utriusque potestatis consocientur ad prohibenda damna, quæ non modo Ecclesiæ, sed ipsi etiam civili societati impendent.

«Sed cum amicam voluntatum coniunctionem valde suademus, precamurque Deum, principem pacis, ut amorem concordie in animos cunctorum hominum iniiciat, tum temperare Nobis ipsi non possumus quin vestram industriam, Venerabiles Fratres, Vestrum studium ac vigilantiam, quæ in vobis summa esse intelligimus, magis ac magis hortando incitemus. Quantum contentione assequi, quantum auctoritate potestis, date operam, ut apud gentes fidei Vestræ comendatas integra atque incorrupta doctrina retineatur, quam Christus Dominus et cæ-

lestis voluntatis interpretes Apostoli tradiderunt, quamque Ecclesia catholica religiose ipsa servavit, et a Christifidelibus servari per omnes aetates iussit.

«Præcipuas curas in id insumite, ut populi abundant præceptis sapientiæ christianæ, semperque memoria teneant matrimonium non voluntate hominum, sed auctoritate nuptique Dei fuisse initio constitutum, et hac lege prorsus ut sit unius ad unam; Christum vero novi Fœderis auctorem illud ipsum ex officio naturæ in Sacramenta transtulisse, et quod ad vinculum spectat, legiferam et iudicalem Ecclesiæ suæ attribuisse potestatem Quo in genere cavendum magnopere est, ne in errorem mentes inducantur a fallacibus conclusionibus adversariorum, qui eiusmodi potestatem ademptam Ecclesiæ vellent.— Similiter omnibus exploratum esse debet, si qua coniunctio viri et mulieris inter Christifideles citra Sacramentum contrahatur, eam vi ac ratione iusti matrimonii carere; et quamvis convenienter legibus civicis facta sit, tamen plaris esse non posse, quam ritum aut morem, iure civili introductum; iure autem civili res tantummodo ordinari atque administrari posse, quas matrimonia efferunt ex sese in genere civili, et quas gigni non posse manifestum est, nisi vera et legitima illarum causa, scilicet nuptiale vinculum, existat.—Hæc quidem omnia probe cognita habere maxime sponsorum refert, quibus etiam probata esse debent et notata animis, ut sibi liceat hac in re morem legibus gerere; ipsa non abnuente Ecclesia, quæ vult atque optat ut in omnes partes salva sint matrimoniorum effecta, et ne quid liberis detrimenti afferatur.—In tanta autem confusione sententiarum, quæ serpunt quotidie longius, id quoque est cognitum necessarium, solvere vinculum coniugii inter christianos rati et consummati nullius in potestate esse: ideoque manifesti criminis reos esse, si qui forte coniuges, quæcumque demum causa esse dicatur; novo se matrimonii nexu ante implicare velint, quam abrupti primum morte contingerit.—Quod si res eo devenerint, ut convictus ferri diutius non posse videatur, tum vero Ecclesia sinit alterum ab altera seorsum agere, adhibendisque curis ac remediis ad coniugum conditionem accommodatis, lenire studet secessionis incommoda nec unquam committit, ut de reconcilianda concordia aut non laboret aut desperet.—Verum hæc extrema sunt; quo facile esset non descendere, si sponsi non cupiditate acti, sed præsumptis cogitatione tum officiis coniugum, tum causis coniugiorum nobilissimis, ea qua æquum est mente ad matrimonium accederent; neque nuptias anteverterent continuatione quadam serieque flagitiorum, irato Deo. Et ut omnia paucis complectamur, tunc ma-

trimoniam placidam quietamque constantiam habitura sunt, si coniuges spiritum vitamque hauriant a virtute religionis, quæ forti invictoque animo esse tribuit; quæ efficit ut vitia, si quæ sint in personis; ut distantia morum et ingeniorum, ut curarum maternarum pondus, ut educationis liberorum operosa sollicitudo, ut comitas vitæ labores, ut casus adversi non solum moderate; sed etiam libenter perferantur.

«Illud etiam cavendum est, ne scilicet coniugia facile appetantur cum alienis a catholico nomine: animos enim de disciplina religionis dissidentes vix sperari potest futuros esse cetera concordēs. Quin imo ab eiusmodi coniugiis ex eo maxime perspicitur esse abhorrendum, quod occasionem præbent vitæ societati et communicationi rerum sacrarum, periculum religioni creant coniugis catholici, impedimento sunt bonæ institutioni liberorum, et persæpe animos impellunt, ut cunctarum religionum æquam habere rationem assuescant, sublato veri falsique discrimine.—Postremo loco, cum probe intelligamus, a lienem esse a caritate Nostra neminem oportere, auctoritati fidei et pietati Vestræ, Venerabiles Fratres, illos commendamus, valde quidem miseros, qui æstu cupiditatum abrepti, et salutis suæ plane immemores contra fas vivunt, haud legitimi matrimonii vinculo coniuncti. In his ad officium revocandis hominibus Vestra sollers industria versetur: et cum per vos ipsi, tum interposita virorum bonorum opera, modis omnibus contendite, ut sentiant se flagitiose fecisse, agant nequitiae pœnitentiam; et ad iustas nuptias ritu catholico ineundas animum inducant.

«Hæc de matrimonio christiano documenta ac præcepta, quæ per has litteras Nostras Vobiscum, Venerabiles Fratres, communicanda censuimus, facile videtis, non minus ad conservationem civilis communitatis, quam ad salutem hominum semperternam magnopere pertinere.—Faxit igitur Deus ut quanto plus habent illa momenti et ponderis, tanto dociles promptosque magis ad parendum animos ubique nanciscantur. Huius rei gratia, supplice atque humili prece omnes pariter opera imploremus beatæ Mariæ Virginis Inmaculatæ, quæ, excitatis mentibus ad obediendum fidei, matrem se et adiutricem hominibus impertiat. Neque minore studio Petrum et Paulum obsecremus, Principes Apostolorum, domitores superstitionis, satellites veritatis, ut ab eluvione renascentium errorum humanum genus firmissimo patrocinio tueantur.

«Interea cælestium munerum auspiciem et singularis benevolentiae Nostræ testem, Vobis omnibus, Venerabiles Fratres, et populis vigilantiae Vestræ commissis, Apostolicam Benedictionem ex animo impertimus.

«Datum Romæ apud S. Petrum, die 10 Februarii, an. 1880, Pontificatus Nostri Anno Secundo.—LEO PP. XIII.»

(1) Ad Ephes i, 9 y 10.—(2) Matth. xix, 5 y 6.—(3) Matth. xix, 8.
 —(4) Hieronym. Oper tom I, col. 455.—(5) Arnob. *adv. Gent.* 4.
 —(6) Dionys. Haticar. lib. II, c. 26, 27.—(7) Ioan. ii.—(8) Matth.
 xix, 9.—(9) Trid. sess. XXIV, in pr.—(10) Trid. sess. XXIV,
 cap. 4 *de reform. matr.*—(11) Ad Ephes. v, 25 et seqq.—(12) I Cor.
 c. vii, 40-41.—(13) Ibid. v. 39.—(14) Ad Ephes. v. 32.—(15) Ad
 Hebr. xiii, 4.—(16) Ad Ephes ii, 19.—(17) Catech. Rom. cap. VIII.
 —(18) Ad Ephes. v. 23 y 24.—(19) Ibid. vi, 4.—(20) Act xv, 29.—(21)
 I. Cor. v, 5.—(22) Cap. I *de coniug. serv.*—(23) Oper tom. I. col. 455.
 —(24) Cap. *Interfectores*, et can. *Admonere*, quæst. 2.—(25) Cap. 30.
 quæst. 3, cap. 3 *de cognat spiriti.*—(26) Cap. 8. *de consang. et affin.*;
 cap. 1, *de cognat. legali.*—(27) Cap. 26 *de sponsal.*, capp. 13, 15, 29
de sponsal. et matrim., et alibi.—(28) Cap. 1 *de convers infid.*; capp. 5
 et 6 *de eo qui duxit in matr.*—(29) Cap. 3. 5, et 8 *de sponsal. et matr.*
 Trid. sess. XXIV, cap. 3 *de reform matr.*—(30) Cap. 7 *de divort.*—
 (31) Cap. 8 *de divort.*—(32) Cap. 11 *de transact.*—(33) Can. Apost.
 16, 17, 18.—(34) Philosophum. Oxon. 1851.—(35) Epist. ad Poly-
 carp. cap. 5.—(36) Apolog. mai n. 15.—(37) Legat. pro Christian.
 nn. 32, 33.—(38) De coron. milit. cap. 13.—(39) De Aguirre, Conc.
 Hispan. tom. I, can. 13, 15, 16, 17.—(40) Harduin., Act. Concil.
 tom. I, can. 11.—(41) Ibid. can. 16.—(42) Ibid. can. 17.—(43) No-
 vel. 137.—(44) Fejer *Matrim. ex instit. Christ.* Pest. 1835.—(45)
 Cap. 3 *de ordin. cognit.*—(46) Cap. 3 *de divort.*—(47) Cap. 13 *qui.*
filii sint legit.—(48) Trid. sess. XXIV, can. 4.—(49) Ibid. can. 12.—
 (50) Pius VI, epist. ad episc. Lucion. 28 Maii 1793 Pius VII, litter.
 encycl. die 17 Febr. 1809, et Const. dat. die 19 Iul. 1817.—Pius VIII,
 litt. encycl. die 29 Maii 1829.—Gregorius XVI, Const. dat. die 15
 Augusti 1832.—Pius IX, alloc. habit. die 22 Sept. 1852.—(51) Trid.
 sess. XXIV, can. 5 et 7.—(52) Concil. Floren. et Instr. Eug. IV. ad
 Armenos.—Bened. XIV, Const. *Etsi pastoralis*, 6 Maii 1742.—(53)
 Cap. 7 *de condit. appos.*—(54) Hieron. epist. 79 ad Ocean.—Ambros.,
 lib. VIII. in cap. 16 Lucæ, n. 5.—August., de nuptiis cap. 10.

NECROLOGIA.

Dia 10 del corriente falleció en S. Juan D. Anto-
 nio Bauzá y Gayá Pro. titular de aquella parroquia á
 la edad de cincuenta y dos años.

Dia 12 del mismo falleció en Palma D. José Mira-
 lles y Sampol Pro. de las Escuelas pias á la edad de
 treinta y siete años. Por motivos de salud residia ac-
 cidentalmente en esta Ciudad de donde era natural.

A. E. R. I. P.

PALMA DE MALLORCA.

Imprenta de Villalonga.